



Вікторія ЯКИМАЩЕНКО, редактор

ЯК ПІДПРИЄМСТВУ ВИЗНАЧИТИ СВОЮ КАТЕГОРІЮ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХОБЛІКУ

Для того щоб визначити склад і форми фінансової звітності, яку підприємство повинне подати користувачам, такому підприємству потрібно спочатку визначитися зі своєю «розмірною» категорією. У консультації розглянемо, за якими нормативними документами та якими саме критеріями встановлюється приналежність підприємства до тієї або іншої категорії для цілей бухобліку та фінзвітності.

Які бувають «розмірні» категорії підприємства

Залежно від обсягу отриманого доходу, вартості активів і чисельності найманих працівників усі

підприємства (крім бюджетних) умовно поділяються на 4 категорії:

- великі;
- середні;
- малі;
- мікропідприємства.

Нагадаємо, до 1 січня 2018 року підприємства визначали свою категорію відповідно до ст. 55 ГК. Але починаючи із цієї дати за критеріями для віднесення до тієї або іншої категорії потрібно звертатися до ч. 2 ст. 2 Закону № 996.

У таблиці покажемо, як підприємства поділяються на категорії згідно із Законом № 996.

Класифікація підприємств

№ з/п	Категорія підприємства	Критерії		
		Балансова вартість активів	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Середня кількість працівників*
1	2	3	4	5
1	Мікропідприємства	До 350 тис. євро (11,25 млн грн)**	До 700 тис. євро (22,50 млн грн)	До 10 осіб
2	Малі підприємства	До 4 млн євро (128,57 млн грн)	До 8 млн євро (257,14 млн грн)	До 50 осіб
3	Середні підприємства	До 20 млн євро (642,86 млн грн)	До 40 млн євро (1 285,72 млн грн)	До 250 осіб
4	Великі підприємства	Більше 20 млн євро (642,86 млн грн)	Більше 40 млн євро (1 285,72 млн грн)	Більше 250 осіб

* Розраховується як середньоспискова кількість штатних працівників згідно з вимогами Інструкції № 286.
 ** У дужках наведено значення критерію в гривнях, перераховане за середньорічним курсом євро за 2018 рік – 32,1429 грн за 1 євро (див. нижче).



До відома! «Розмірні» категорії підприємств, визначені відповідно до Закону № 996, використовують також податкові органи при визначенні обов'язку платників подавати податкову звітність в електронній формі (ЗІР, категорія 135.03).

Правила застосування критеріїв для визначення категорії

Наведемо основні правила, які потрібно знати підприємству, щоб визначити свою категорію.

Правило 1. Підприємства, які є єдинниками третьої групи, для цілей складання фінзвітності не повинні визначати свою категорію. Вони ведуть бухгалтерію і подають фінзвітність у порядку, установленому НП(С)БО 25 (п. 44.2 ПК, ч. 3 ст. 2 Закону № 996).



Урахуйте: юрособи – єдинники четвертої групи цим правилом скористатися не зможуть: для них законодавством не передбачено ведення спрощеного бухгалтерію.

ПРИКЛАД 1

Підприємство в 2019 році є платником єдиного податку (далі – ЄП) третьої групи та має такі показники за 2018 рік:

- балансова вартість активів (ряд. 1300 форми № 1-мс «Баланс» на кінець року) – 12 млн грн;
- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік (ряд. 2000 форми № 2-мс «Звіт про фінансові результати») – 4,9 млн грн;
- середня кількість працівників за рік – 11 чол.

Визначимо категорію підприємства (див. таблицю):

- за вартістю активів підприємство проходить як мале (від 11,25 до 128,57 млн грн);
- доходом – як мікропідприємство (не більше 22,50 млн грн);

- кількістю працівників – як мале (від 10 до 50 осіб).

Таке підприємство за загальним правилом вважається малим (див. нижче правила 2 і 5). Але, оскільки воно є платником ЄП, у нього своя окрема категорія – **суб'єкт підприємницької діяльності, якому відповідно до законодавства надано дозвіл на ведення спрощеного обліку доходів і витрат**. І тому воно не підпадає під «розмірні» категорії, установлені ч. 2 ст. 2 Закону № 996.

Інші правила застосування критеріїв наведено в ч. 2 ст. 2 Закону № 996.

Правило 2. Значення показників критеріїв беруть на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передуює звітному. Тобто для визначення категорії, якій підприємство відповідало в 2019 році, потрібно брати дані фінзвітності за 2018-й.

Правило 3. Для визначення відповідності критеріям, установленим у євро, застосовується офіційний курс гривні до іноземних валют (середній за період), розрахований на підставі курсів НБУ, установлених для євро протягом відповідного року.

Середньорічний курс євро за 2018 рік за даними НБУ становив 32,1429 грн за 1 євро.

Правило 4. Чисельність працівників і чистий дохід визначаємо в цілому за рік, а дані про вартість активів – на кінець року.

Правило 5. При виборі категорії підприємство повинне відповідати **двом із трьох** запропонованих критеріїв **одночасно**.



А як бути, якщо, припустимо, підприємство згідно з показниками кожного критерію відповідає різним категоріям?

У такому випадку потрібно вибирати **«середню» за величиною категорію**. Це впливає з інформаційного повідомлення Мінфіну від 12.11.18 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001201-18>).

ПРИКЛАД 2

Підприємство – платник податку на прибуток за 2018 рік має такі показники:

- балансова вартість активів (ряд. 1300 форми № 1 на кінець року) – 10 млн грн;
- чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік (ряд. 2000 форми № 2) – 300 млн грн;
- середня кількість працівників за рік – 40 чол.

Визначимо категорію підприємства (див. таблицю):

- за вартістю активів воно проходить як мікропідприємство (не більше 11,25 млн грн);
- доходом – як середнє (не більше 1 285,72 млн грн);
- кількістю працівників – як мале (до 50 чоловік).

За аналогією із прикладом Мінфіну (див. ряд. 3 таблиці з інформаційного повідомлення) таке підприємство для цілей бухгалтерії вважається малим.

Правило 6. Якщо підприємство певної категорії протягом двох років підряд не відповідає критеріям, необхідним для даної категорії, йому доведеться перейти до іншої категорії, якій воно відповідає.

ПРИКЛАД 3

Станом на 31.12.18 р. підприємство – платник податку на прибуток за даними фінзвітності за 2017 рік підпало під категорію малих згідно із ч. 2 ст. 2 Закону № 996, а за даними фінзвітності за 2018 і 2019 роки – під категорію середнього.

У такому випадку станом на 31.12.19 р. воно ще буде вважатися малим, а за 2020 рік – середнім.

Правило 7. Новостворені підприємства при визначенні відповідності «розмірним» критеріям застосовують показники на дату складання своєї першої річної фінансової звітності.

ПРИКЛАД 4

Підприємство – платник податку на прибуток зареєстроване в лютому 2019 року.

При визначенні відповідності «розмірній» категорії станом на 31.12.19 р. таке підприємство повинне перерахувати вартісні критерії активів і доходу виходячи із середньорічного курсу євро за 2019 рік.

ВИСНОВКИ

Щоб установити відповідність категорії велике, середнє, мале чи мікропідприємство для цілей бухгалтерії, підприємства – платники податку на прибуток керуються критеріями балансової вартості активів, чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і чисельності найманих працівників, передбаченими ч. 2 ст. 2 Закону № 996. Правила застосування цих критеріїв також наведено в даній нормі.

Передплатіть
видання
«Бібліотека «Баланс»
на «Укрпошті»

Передплатні індекси:

40697 (російською мовою)
74679 (українською мовою)

Ваш доступний спосіб передплати!